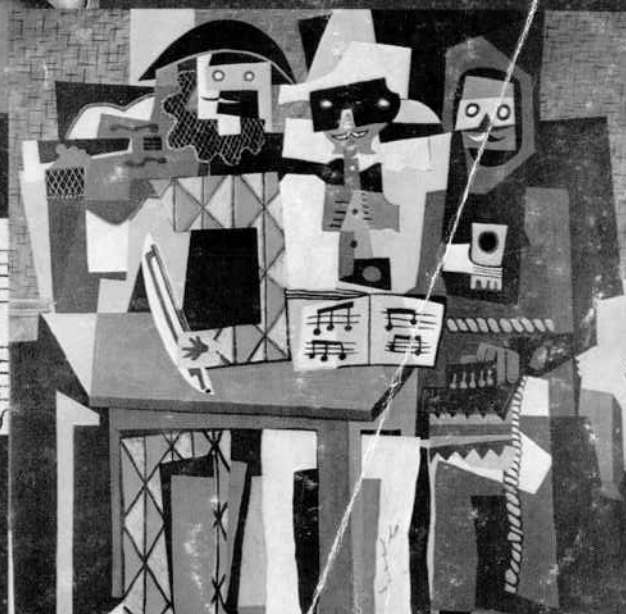


ВЕСА ЦИНАНДОВА-
ХАРАЛАМПИЕВА

78.01
Ц62



ЕСТЕТИКА И МУЗИКАТА



ПРОСВЕТА

ВЕСА ЦИНАНДОВА-ХАРАЛАМПИЕВА

ЕСТЕТИКА НА МУЗИКАТА

ЧИТАЛЬНИЙ ЗАЛ

ПЕДАГОГИЧЕСКИ КОЛЕЖ - ЛИЦЕЙ
«Св. Св. КИРИЛ И МЕТОДИЙ»
гр. Тараклия 24494
БИБЛИОТЕКА

ПРОСВЕТА
СОФИЯ



Веса Цинандова-Харалампиева

ЕСТЕТИКА НА МУЗИКАТА

Редактор Ани Петрова

Художник на корицата Стефан Шишков

Художник-редактор Светла Благоева

Технически редактор Татяна Стоянова

Българска. Издание I. Дадена за печат на 17.IV.2000 г. Излязла от печат на 25.IV.2000 г. Формат 60x90/16. Печ. коли 7,50. Изд. коли 7,50.

Поръчка № 5779.

Издателство „Просвета“ — София 1184, Цариградско шосе 117

Печат „Абагар“ АД — Велико Търново

© Веса Любомирова Цинандова-Харалампиева, 2000 г.

© Стефан Антонов Шишков, корица, 2000 г.

Издателство „Просвета“, София

ISBN 954-01-0951-5

УВОД

ЗА ЕСТЕТИКАТА НА МУЗИКАЛНОТО ИЗКУСТВО

Естетиката на музикалното изкуство е специализиран клон от общата естетика, обособил се в началото на XIX век. За нейно първо произведение е приет трактатът на Х. Ф. Д. Шубарт „Идеи към естетиката на тоновото изкуство“, публикуван във Виена през 1784 година. /254/ Това са само 34 години след появата на първия труд по естетика на А. Баумгартен през 1750 година. /216/

Обособяването на естетическото познание за музиката в самостоятелна дисциплина става възможно и необходимо поради няколко обстоятелства.

На първо място – натрупването на специализирани изследвания в сферата на музикознанието и задълбочаването им в посока на вътрешновидовата специфика на този вид изкуство. Това поражда необходимост от обобщаване от позициите на една философска наука за изкуството, каквато е естетиката. Изведените по този начин общи закономерности стават стимул за по-нататъшно задълбочаване в проблематиката, откриват нови, непознати сфери в областта на музикалното изкуство, дават методика за тяхното решаване.

От друга страна интересът към философските проблеми на музиката и музицирането се подхранва активно от специализирани изследвания в сферата на психологията, социологията, евристиката и редица други актуални за XX век науки.

В развитието на новия клон, получил в по-късните публикации названието „Musikästhetik“ /буквален превод – „музикална естетика“/, се очертава един специфичен проблем. Това е необходимостта от особен вид компетентност – едновременно тази на музиканта и на философа. Проникването и осмислянето на същността на музикалното изкуство е невъзможно без високо развита, при това не само теоретична, но и практическа музикална култура. Съчетаването на двата вида компетентност в области, всяка от които изисква не само пълно себеотдаване, но и дългогодишно образование и обучение, се среща твърде рядко. Единици са личностите, овладели в достатъчна

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	3
За естетиката на музикалното изкуство	3
Основните естетически категории и музиката	5
МУЗИКАТА – КОСМОС И ИЗКУСТВО	11
Космогонични хипотези за музиката в европейската древност и античност	11
Теологичната доктрина на европейското Средновековие	17
Музикалната естетика на Ренесанса	21
Музикалната естетика през XVII и XVIII век	24
“Панмузикалната” естетика на Романтизма	32
Тенденции в музикалната естетика от края на XIX век до края на XX век	35
МУЗИКАЛНОТО ПРОИЗВЕДЕНИЕ	39
За същността и смисъла на музикалното произведение	39
Към проблема за музикалната форма	46
Музикалният хронотоп (времепространствената същност на музиката)	48
МУЗИКАЛНОТО ПРОИЗВЕДЕНИЕ – ПРОЦЕС	67
Творческият процес в музиката	67
Музикалната интерпретация	70
Музикалното възприемане	75
СПЕКТЪРЪТ НА МУЗИКАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ	79
Формиране и развитие на идеите за възпитание чрез музика	79
Нравствено усъвършенстване чрез музика	86
Влияние на музиката върху творческата нагласа на личността	89
МУЗИКАТА В СИНТЕЗА НА ИЗКУСТВАТА	97
ФОНОВА МУЗИКА	104
БЕЛЕЖКИ	110
ЛИТЕРАТУРА	111